

מזונות והזנה

שינויים בכללי המשחק, או – למה מזון גס משובח?

עופר קרול, "החקלאית"

בגישה הישראלית המסורתית. פרט למזון, גורמים רבים משפיעים על כושר התחרות של הרפת. יש גורמי ממשק, הון, כוח אדם ומבנים, וקיים היתרון לגודל. הרפת היא חלק מתהליך כלכלי חברתי כלל-עולמי של היעלמות המשק המשפחתי, הקמתן של יחידות גדולות המבוססות על שילוב של טכנולוגיה מתקדמת (ויקרה) יחד עם כוח אדם זול. תחילתו של תהליך זה כבר נמצאת במקומותינו. איני סוציולוג ולא מומחה במדעי החברה, אבל ההשלכות המקצועיות של תהליך חברתי זה רבות ומחייבות התייחסות. יש מחשבות על שותפויות שאיני מאמין בהן, ויש תהליך עולמי של היעלמות המשק הקטן תוך כדי העברת הייצור למתחרה הגדול והמבוסס על עבודה זולה תוך כדי ירידה מתמדת ברווחיות לפרה ו/או לליטר, דבר המחייב גידול נוסף במספר הפרות למשק והקטנה נוספת של מספר המשקים. התחרות משפיעה גם על המשווק (המחלבה) דבר המגדיל את לחץ המשווק על היצרן בנושאים של איכות, נקיון, בטיחות וכמובן – ברכיבים. התחזוקה, ההיגיינה והאיכות יצטרכו תשומת לב מיוחדת, אבל כאשר דנים ברכיבים נראה כי אפילו אם המטפחים יצליחו בכל תוכניותיהם, דרכם/דרכנו לא תצלח ללא שינוי יסודי בגישה התזונתית. קיימות מספר דרכים במעשה התזונתי. ניתן להמשיך בדרך שהלכנו ולהיאבק פוליטית בחשיפה ליבוא; ניתן ואפילו צריך ללמוד כיצד להשתמש נכון יותר במגוון מוצרי הלוואי שסביבנו והיכולים לתרום לרווחיות ולהרכב החלב, כאשר בעוכרנו המחשב והמחיר האלטרנטיבי הגורמים לחומרי פסולת אורגניים שאין להן שימושים טובים מאשר ברפת לקבל

בתנאי הממשק ברפת הישראלית – החורף הקצר, אבל לעתים רטוב ועתיר בוך, יחד עם קיץ ארוך, חם ומים יקרים (וחסרים) – הובילו את הרפת הישראלית לממשק הזנה ומזונות המבוסס בעיקר על תחמיצי חיטה הגדלה בחורף ללא תוספת מים ועם השלמה הנובעת מצרכי מחזור, פסח וניצול מים מושבים לגידול משלים של תחמיצי תירס ולאחרונה גם סורגום.

כללי המשחק של משק סגור ללא יבוא מתחרה, מזון גס יקר בגין אלטרנטיבות "כלכליות" יותר ו-50 שנה של גרעינים זולים, הביאו להתפתחות ממשק ישראלי ייחודי ושונה מהמקובל במשקי החלב המובילים בעולם. מנות דלות מזון גס (שאינו משובח אבל מספיק לצרכי תפקוד הפרה) ועתירות מזונות מרוכזים ממקורות גרעינים ומוצרי לוואי שבעקבותיהן תנובה גבוהה דלת-רכיבים. התוצאה, ממשק "כלכלי" אבל בעל השפעה שלילית על הבריאות והפוריות.

לאחרונה אנחנו עדים לתחילתם של שינויים בכללי המשחק. המעט שכבר קרה והסחף שעוד יבוא עם הגדלת הפתח למוצרי יבוא, מעמיד את הרפת הישראלית בפני קשיים ואתגרים שלא עמדו בפניה בעבר. נכון לעכשיו, מחירי הגרעינים בשוק העולמי זולים אבל התהליך העולמי של הסרת ההגנה מהענף, כפי שקורה בארה"ב ומחלחל אולי גם אלינו, הורדת התמורה לחלב ליצרן למחירים של כ-20–30 סנט לליטר וההשפעה הגוברת של ההסכמים הבין-לאומיים על הקלות של מעבר מוצרים ממקום למקום – כל זה יקשה על הרפתן הישראלי לשמור על מסגרות הייצור הקיימות ויחייבו להתחיל בחשיבה, בחינה ומעשה לשינוי

